ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ അഷ്ടപഞ്ചാശത്തമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ അഷ്ടപഞ്ചാശത്തമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏകദാ പാണ്ഡവാൻ ദ്രഷ്ടും പ്രതീതാൻ പുരുഷോത്തമഃ।
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം ഗതഃ ശ്രീമാൻ യുയുധാനാദിഭിർവൃതഃ ॥ **1** ॥

ദൃഷ്ട്വാ തമാഗതം പാർഥാ മുകുന്ദമഖിലേശ്വരം।
ഉത്തസ്ഥുർയുഗപദ് വീരാഃ പ്രാണാ മുഖ്യമിവാഗതം ॥ **2** ॥

പരിഷ്വജ്യാച്യുതം വീരാ അംഗസംഗഹതൈനസഃ।
സാനുരാഗസ്മിതം വക്ത്രം വീക്ഷ്യ തസ്യ മുദം യയുഃ ॥ **3** ॥

യുധിഷ്ഠിരസ്യ ഭീമസ്യ കൃത്വാ പാദാഭിവന്ദനം।
ഫാൽഗുനം പരിരഭ്യാഥ യമാഭ്യാം ചാഭിവന്ദിതഃ ॥ **4** ॥

പരമാസന ആസീനം കൃഷ്ണാ കൃഷ്ണമനിന്ദിതാ।
നവോഢാ വ്രീഡിതാ കിഞ്ചിച്ഛനൈരേത്യാഭ്യവന്ദത ॥ **5** ॥

തഥൈവ സാത്യകിഃ പാർഥൈഃ പൂജിതശ്ചാഭിവന്ദിതഃ।
നിഷസാദാസനേഽൻയേ ച പൂജിതാഃ പർയുപാസത ॥ **6** ॥

പൃഥാം സമാഗത്യ കൃതാഭിവാദന -
സ്തയാതിഹാർദാർദ്രദൃശാഭിരംഭിതഃ।

ആപൃഷ്ടവാംസ്താം കുശലം സഹസ്നുഷാം
പിതൃഷ്വസാരം പരിപൃഷ്ടബാന്ധവഃ ॥ **7** ॥

തമാഹ പ്രേമവൈക്ലവ്യരുദ്ധകംഠാശ്രുലോചനാ ।
സ്മരന്തീ താൻ ബഹൂൻ ക്ലേശാൻ ക്ലേശാപായാത്മദർശനം ॥ **8** ॥

തദൈവ കുശലം നോഽഭൂത്
സനാഥാസ്തേ കൃതാ വയം ।
ജ്ഞാതീൻ നഃ സ്മരതാ കൃഷ്ണ
ഭ്രാതാ മേ പ്രേഷിതസ്ത്വയാ ॥ **9** ॥

ന തേഽസ്തി സ്വപരഭ്രാന്തിർവിശ്വസ്യ സുഹൃദാത്മനഃ ।
തഥാപി സ്മരതാം ശശ്വത് ക്ലേശാൻ ഹംസി ഹൃദി സ്ഥിതഃ ॥ **10** ॥

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
കിം ന ആചരിതം ശ്രേയോ ന വേദാഹമധീശ്വര ।
യോഗേശ്വരാണാം ദുർദർശോ യന്നോ ദൃഷ്ടഃ കുമേധസാം ॥ **11** ॥

ഇതി വൈ വാർഷികാൻ മാസാൻ
രാജ്ഞാ സോഽഭ്യർഥിതഃ സുഖം ।
ജനയൻ നയനാനന്ദ -
മിന്ദ്രപ്രസ്ഥൗകസാം വിഭുഃ ॥ **12** ॥

ഏകദാ രഥമാരുഹ്യ വിജയോ വാനരധ്വജം ।
ഗാണ്ഡീവം ധനുരാദായ തൂണൗ ചാക്ഷയസായകൗ ॥ **13** ॥

സാകം കൃഷ്ണേന സന്നദ്ധോ വിഹർതും വിപിനം വനം ।
ബഹുവ്യാലമൃഗാകീർണം പ്രാവിശത് പരവീരഹാ ॥ **14** ॥

തത്രാവിധ്യച്ഛരൈർവ്യാഘ്രാൻ സൂകരാൻ മഹിഷാൻ രുരൂൻ ।
ശരഭാൻ ഗവയാൻ ഖഡ്ഗാൻ ഹരിണാംശ്ചശശൽലകാൻ ॥ **15** ॥

താൻ നിൻയുഃ കിങ്കരാ രാജ്ഞോ
മേധ്യാൻ പർവണ്യുപാഗതേ।
തൃട്പരീതഃ പരിശ്രാന്തോ
ബീഭത്സുർയമുനാമഗാത് ॥ **16** ॥

തത്രോപസ്പൃശ്യ വിശദം പീത്വാ വാരി മഹാരഥൗ।
കൃഷ്ണൗ ദദൃശതുഃ കൻയാം ചരന്തീം ചാരുദർശനാം ॥ **17** ॥

താമാസാദ്യ വരാരോഹാം സുദ്വിജാം രുചിരാനനാം।
പപ്രച്ഛ പ്രേഷിതഃ സഖ്യാ ഫാൽഗുനഃ പ്രമദോത്തമാം ॥ **18** ॥

കാ ത്വം കസ്യാസി സുശ്രോണി
കുതോഽസി കിം ചികീർഷസി।
മൻയേ ത്വാം പതിമിച്ഛന്തീം
സർവം കഥയ ശോഭനേ ॥ **19** ॥

കാലിന്ദ്യുവാച
അഹം ദേവസ്യ സവിതുർദുഹിതാ പതിമിച്ഛതീ।
വിഷ്ണും വരേൺയം വരദം തപഃ പരമമാസ്ഥിതാ ॥ **20** ॥

നാൻയം പതിം വൃണേ വീര തമൃതേ ശ്രീനികേതനം।
തുഷ്യതാം മേ സ ഭഗവാൻ മുകുന്ദോഽനാഥസംശ്രയഃ ॥ **21** ॥

കാലിന്ദീതി സമാഖ്യാതാ വസാമി യമുനാജലേ।
നിർമിതേ ഭവനേ പിത്രാ യാവദച്യുതദർശനം ॥ **22** ॥

തഥാവദദ് ഗുഡാകേശോ വാസുദേവായ സോഽപി താം।
രഥമാരോപ്യ തദ് വിദ്വാൻ ധർമരാജമുപാഗമത് ॥ **23** ॥

യദൈവ കൃഷ്ണഃ സന്ദിഷ്ടഃ പാർഥാനാം പരമാദ്ഭുതം।
കാരയാമാസ നഗരം വിചിത്രം വിശ്വകർമണാ ॥ **24** ॥

ഭഗവാംസ്തത്ര നിവസൻ സ്വാനാം പ്രിയചികീർഷയാ।
അഗ്നയേ ഖാണ്ഡവം ദാതുമർജുനസ്യാസ സാരഥിഃ ॥ **25** ॥

സോഽഗ്നിസ്തുഷ്ടോ ധനുരദാദ്ധയാംശ്ചേത്വതാൻ രഥം നൃപ।
അർജുനായാക്ഷയൗ തൂണൗ വർമ ചാഭേദ്യമസ്ത്രിഭിഃ ॥ **26** ॥

മയശ്ച മോചിതോ വഹ്നേഃ സഭാം സഖ്യ ഉപാഹരത്।
യസ്മിൻ ദുർയോധനസ്യാസീജ്ജലസ്ഥലദൃശിഭ്രമഃ ॥ **27** ॥

സ തേന സമനുജ്ഞാതഃ സുഹൃദ്ഭിശ്ചാനുമോദിതഃ।
ആയയൗ ദ്വാരകാം ഭൂയഃ സാത്യകിപ്രമുഖൈർവൃതഃ ॥ **28** ॥

അഥോപയേമേ കാലിന്ദീം സുപുണ്യർത്വർക്ഷ ഊർജിതേ।
വിതൻവൻ പരമാനന്ദം സ്വാനാം പരമമംഗലം ॥ **29** ॥

വിന്ദാനുവിന്ദാവാവന്ത്യൗ ദുർയോധനവശാനുഗൗ।
സ്വയംവരേ സ്വഭഗിനീം കൃഷ്ണേ സകാമ്താം ൻയഷേധതാം ॥ **30** ॥

രാജാധിദേവ്യാസ്തനയാം
മിത്രവിന്ദാം പിതൃഷ്വസുഃ।
പ്രസഹ്യ ഹൃതവാൻ കൃഷ്ണോ
രാജൻ രാജ്ഞാം പ്രപശ്യതാം ॥ **31** ॥

നഗ്നജിന്നാമ കൗസൽയ ആസീദ് രാജാതിധാർമികഃ।
തസ്യ സത്യാഭവത് കൻയാ ദേവീ നാഗ്നജിതീ നൃപ ॥ **32** ॥

ന താം ശേകുർനൃപാ വോഢു -
മജിത്വാ സപ്ത ഗോവൃഷാൻ।
തീക്ഷ്ണശൃംഗാൻ സുദുർധർഷാൻ
വീരഗന്ധാസഹാൻ ഖലാൻ ॥ **33** ॥

താം ശ്രുത്വാ വൃഷ്ണിഭിർലഭ്യാം ഭഗവാൻ സാത്വതാം പതിഃ।
ജഗാമ കൗസൽയപുരം സൈന്യേന മഹതാ വൃതഃ ॥ **34** ॥

സ കോസലപതിഃ പ്രീതഃ പ്രത്യുത്ഥാനാസനാദിഭിഃ।
അർഹണേനാപി ഗുരുണാ പൂജയൻ പ്രതിനന്ദിതഃ ॥ **35** ॥

വരം വിലോക്യാഭിമതം സമാഗതം
നരേന്ദ്രകൻയാ ചകമേ രമാപതിം।
ഭൂയാദയം മേ പതിരാശിഷോഽമലാഃ
കരോതു സത്യാ യദി മേ ധൃതോ വ്രതൈഃ ॥ **36** ॥

യത്പാദപങ്കജരജഃ ശിരസാ ബിഭർതി
ശ്രീരബ്ജജഃ സഗിരിശഃ സഹലോകപാലൈഃ।
ലീലാതനൂഃ സ്വകൃതസേതുപരീപ്സയേശഃ
കാലേ ദധത് സ ഭഗവാൻ മമ കേന തുഷ്യേത് ॥ **37** ॥

അർചിതം പുനരിത്യാഹ നാരായണ ജഗത്പതേ।
ആത്മാനന്ദേന പൂർണസ്യ കരവാണി കിമൽപകഃ ॥ **38** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
തമാഹ ഭഗവാൻ ഹൃഷ്ടഃ കൃതാസനപരിഗ്രഹഃ।
മേഘഗംഭീരയാ വാചാ സസ്മിതം കുരുനന്ദന ॥ **39** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
നരേന്ദ്ര യാച്ഞാ കവിഭിർവിഗർഹിതാ
രാജൻയബന്ധോർനിജധർമവർതിനഃ।
തഥാപി യാചേ തവ സൗഹൃദേച്ഛയാ
കൻയാം ത്വദീയാം ന ഹി ശുൽകദാ വയം ॥ **40** ॥

രാജോവാച
കോഽന്വയസ്ത്വേഭ്യധികോ നാഥ കന്യാവര ഇഹേപ്സിതഃ।
ഗുണൈകധാമ്നോ യസ്യാംഗേ ശ്രീർവസത്യനപായിനീ ॥ **41** ॥

കിം ത്വസ്മാഭിഃ കൃതഃ പൂർവം സമയഃ സാത്വതർഷഭ।
പുംസാം വീർയപരീക്ഷാർഥം കന്യാവരപരീപ്സയാ ॥ **42** ॥

സപ്തൈതേ ഗോവൃഷാ വീര ദുർദാന്താ ദുരവഗ്രഹാഃ।
ഏതൈർഭഗ്നാഃ സുബഹവോ ഭിന്നഗാത്രാ നൃപാത്മജാഃ ॥ **43** ॥

യദിമേ നിഗൃഹീതാഃ സ്യുസ്ത്വയൈവ യദുനന്ദന।
വരോ ഭവാനഭിമതോ ദുഹിതുർമേ ശ്രിയഃ പതേ ॥ **44** ॥

ഏവം സമയമാകർണ്യ
ബദ്ധ്വാ പരികരം പ്രഭുഃ।
ആത്മാനം സപ്തധാ കൃത്വാ
ന്യഗൃഹ്ണാൽലീലയൈവ താൻ ॥ **45** ॥

ബദ്ധ്വാ താൻ ദാമഭിഃ ശൗരിർഭഗ്നദർപാൻ ഹതൗജസഃ।
വ്യകർഷൽലീലയാ ബദ്ധാൻ ബാലോ ദാരുമയാൻ യഥാ ॥ **46** ॥

തതഃ പ്രീതഃ സുതാം രാജാ ദദൗ കൃഷ്ണായ വിസ്മിതഃ।
താം പ്രത്യഗൃഹ്ണാദ് ഭഗവാൻ വിധിവത് സദൃശീം പ്രഭുഃ ॥ **47** ॥

രാജപത്ന്യശ്ച ദുഹിതുഃ കൃഷ്ണം ലബ്ധ്വാ പ്രിയം പതിം।
ലേഭിരേ പരമാനന്ദം ജാതശ്ച പരമോത്സവഃ ॥ **48** ॥

ശംഖഭേർയാനകാ നേദുർഗീതവാദ്യദ്വിജാശിഷഃ।
നരാ നാർയഃ പ്രമുദിതാഃ സുവാസഃസ്രഗലങ്കൃതാഃ ॥ **49** ॥

ദശധേനുസഹസ്രാണി പാരിബർഹമദാദ് വിഭുഃ।
യുവതീനാം ത്രിസാഹസ്രം നിഷ്കഗ്രീവസുവാസസാം ॥ **50** ॥

നവനാഗസഹസ്രാണി നാഗാച്ഛതഗുണാൻ രഥാൻ।
രഥാച്ഛതഗുണാനശ്വാനശ്വാച്ഛതഗുണാൻ നരാൻ ॥ **51** ॥

ദമ്പതീ രഥമാരോപ്യ മഹത്യാ സേനയാ വൃതൗ।
സ്നേഹപ്രക്ലിന്നഹൃദയോ യാപയാമാസ കോസലഃ ॥ **52** ॥

ശ്രുത്വൈതദ് രുരുധുർഭൂപാ നയന്തം പഥി കൻയകാം।
ഭഗ്നവീർയാഃ സുദുർമർഷാ യദുഭിർഗോവൃഷൈഃ പുരാ ॥ **53** ॥

താനസ്യതഃ ശരവ്രാതാൻ ബന്ധുപ്രിയകൃദർജുനഃ।
ഗാണ്ഡീവീ കാലയാമാസ സിംഹഃ ക്ഷുദ്രമൃഗാനിവ ॥ **54** ॥

പാരിബർഹമുപാഗൃഹ്യ ദ്വാരകാമേത്യ സത്യയാ।
രേമേ യദൂനാമൃഷഭോ ഭഗവാൻ ദേവകീസുതഃ ॥ **55** ॥

ശ്രുതകീർതേഃ സുതാം ഭദ്രാ -
മുപയേമേ പിതൃഷ്വസുഃ।
കൈകേയീം ഭ്രാതൃഭിർദത്താം
കൃഷ്ണഃ സന്തർദനാദിഭിഃ ॥ **56** ॥

സുതാം ച മദ്രാധിപതേ -
ർലക്ഷ്മണാം ലക്ഷണൈർയുതാം।
സ്വയംവരേ ജഹാരൈകഃ
സ സുപർണഃ സുധാമിവ ॥ **57** ॥

അൻയാശ്ചൈവംവിധാ ഭാർയാഃ
കൃഷ്ണസ്യാസൻ സഹസ്രശഃ।

ഭൗമം ഹത്വാ തന്നിരോധാ -
ദാഹൃതാശ്ചാരുദർശനാഃ ॥ **58** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ
അഷ്ടമഹിഷ്യുദ്വാഹോ നാമ അഷ്ടപഞ്ചാശത്തമോഽധ്യായഃ ॥